

DIỄN XƯỚNG LINH THIÊNG NHƯ MỘT BIỂU TƯỢNG TRONG NGHI LỄ CỦA NGƯỜI CHĂM

Đổng Thành Danh*

Tóm tắt: Bài viết này tiếp cận các loại hình nghệ thuật diễn xướng trong nghi lễ dưới hai đặc trưng của nghiên cứu nhân học và văn hóa học: tính thiêng và tính biểu tượng. Tính thiêng biểu thị qua không gian, chức năng và ý nghĩa mà các hình thức hát lễ, múa lễ, diễn tấu nhạc cụ muốn truyền tải trong các nghi lễ mang tính linh thiêng, với những giá trị siêu hình, hoàn toàn khác biệt với các loại hình diễn xướng dân gian mang tính quần chúng. Trong khi đó, chúng ta cũng cần phải nhận thức rằng, các loại hình nghệ thuật này cũng là một dạng thức cụ thể của biểu tượng như một thành tố cấu thành một nghi lễ biểu tượng điển hình. Bài viết cũng chỉ ra mối tương quan, sự gắn bó hữu cơ giữa các loại hình diễn xướng ca, múa nhạc với nghi lễ, lễ hội; giữa tính thiêng và tính biểu tượng, của các loại hình diễn xướng này, như nét đặc trưng không thể tách rời trong không gian nghi lễ.

Từ khóa: Diễn xướng dân gian, tính thiêng, biểu tượng, biểu tượng thiêng, nghi lễ biểu tượng.

Đổng Thành Danh: *Sacred performance as a symbol in the rituals of the Cham*

This paper examines the ritual performing arts based on the two characteristics of anthropological and cultural studies: sacredness and symbolism. The sacredness is represented through the space, function and meaning that the forms of ritual singing, dancing, and musical performance want to convey in the rituals of sacred nature, and through the metaphysical values, which is completely different with the popular folk performances.

We must realize that these types of arts are also a specific form of symbolism, a constituent element of a typical symbolic ritual. The article shows the relationship and organic link between different types of singing and dancing performances with rituals and festivals, between the sacredness and the symbolism of these types of performances, which is an inseparable part in the ritual space.

Keywords: Folk performance, sacredness, symbols, sacred symbols, symbolic rituals.